

Deficit a dluh vládních institucí - 2. čtvrtletí 2023

2.10.2023 - Helena Houžvičková, Jaroslav Kahoun | Český statistický úřad

Přebytek hospodaření vládních institucí v 2. čtvrtletí roku 2023 dosáhl 26,9 mld. Kč, což v meziročním srovnání znamená vylepšení o 24,7 mld. Kč. Hospodaření ústředních vládních institucí zůstalo i nadále v deficitu 25,1 mld. Kč, který se meziročně vylepšil o 46,8 mld. Kč. Místní vládní instituce hospodařily s přebytkem ve výši 50,7 mld. Kč, jejich hospodaření se však meziročně zhoršilo o 16,0 mld. Kč. Hospodaření fondů sociálního zabezpečení (zdravotních pojišťoven) skončilo v přebytku 1,3 mld. Kč.

„Hospodaření vládních institucí v druhém čtvrtletí roku 2023 skončilo v přebytku 26,9 mld. Kč. Meziročně na straně příjmů nejvíce rostly přijaté důchody z vlastnictví a daně z příjmu. Míra zadlužení sektoru vládních institucí meziročně stoupla o 0,8 procentního bodu a dosáhla výše 44,3 % HDP,“ uvedla Helena Houžvičková, ředitelka odboru vládních a finančních účtů ČSÚ.

Saldo hospodaření sektoru vládních institucí, 2. čtvrtletí 2021 - 2. čtvrtletí 2023

Období	2.Q 2021	3.Q 2021	4.Q 2021	1.Q 2022	2.Q 2022	3.Q 2022	4.Q 2022	1.Q 2023	2.Q 2023
mld. Kč	-40,1	-42,7	-96,8	-63,8	2,2	-56,1	-100,2	-105,3	26,9
% HDP	-2,6	-2,7	-6,0	-4,1	0,1	-3,2	-5,6	-6,1	1,5

Poznámka: Údaje v tabulce nejsou sezónně očištěny, nelze je srovnávat mezičtvrtletně.

Celkové příjmy sektoru vládních institucí stouply meziročně o 13,2 % a dosáhly 45,8 % HDP. Na meziročním růstu příjmů se podílely zejména přijaté důchody z vlastnictví a daně z příjmu. Celkové výdaje vládních institucí meziročně vzrostly o 9,9 % a dosáhly 44,3 % HDP. Nejvíce vzrostly výdaje na sociální dávky a náhrady zaměstnancům.

Nominální dluh vládních institucí meziročně stoupl o 357,0 mld. Kč na 3 150,7 mld. Kč. Míra zadlužení sektoru vládních institucí meziročně stoupla ze 43,5 % na 44,3 % HDP, vliv nominální změny dluhu činil +5,0 p. b., přičemž rostoucí nominální HDP přispěl k poklesu zadlužení o - 4,2 p. b. Mezičtvrtletně dluh stoupl o 51,3 mld. Kč, nominální změna dluhu činila 0,7 p. b., zatímco růst nominálního HDP přispěl k poklesu zadlužení o -0,9 p. b., což ve výsledku mezičtvrtletně vedlo ke snížení míry zadlužení o -0,2 p. b.

V druhém čtvrtletí 2023 byla změna dluhu (nárůst 51,3 mld. Kč) významně odlišná od výsledku hospodaření (přebytek 26,9 mld. Kč). Vládní instituce si vypůjčily o 51,3 mld. Kč více i přes jejich přebytkový výsledek hospodaření, což se projevilo nárůstem hodnoty držených aktiv, zejména vkladů.

Z hlediska jednotlivých komponent dluhu byl meziroční nárůst zaznamenán především u emitovaných cenných papírů (+350,5 mld. Kč).

Dluh sektoru vládních institucí, 2. čtvrtletí 2021 - 2. čtvrtletí 2023

Saldo hospodaření vládních institucí po očištění o sezónní a kalendářní vlivy skončilo v deficitu 59,8 mld. Kč, který odpovídal 3,3 % HDP. Mezičtvrtletně se saldo hospodaření vylepšilo o 6,5 mld. Kč. Vývoj salda hospodaření vládních institucí očištěného o sezónní a kalendářní vlivy ilustruje následující graf.

Sezónně očištěné saldo hospodaření vládních institucí, 2. čtvrtletí 2021 - 2. čtvrtletí 2023

Poznámky:

Kvantifikace fiskálních ukazatelů je založena na metodice Evropského systému národních účtů (ESA 2010). Uvedené údaje jsou v metodickém souladu s údaji sloužícími pro účely statistiky nadměrného schodku (EDP, excessive deficit procedure) a pro hodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií. Přebytek/deficit vládních institucí je výše čistých půjček (+) nebo výpůjček (–) v systému národního účetnictví. Ukazatel vyjadřuje schopnost sektoru v daném období financovat (+) jiné sektory ekonomiky nebo potřebu tohoto sektoru být ostatními sektory financován (–). Dluh vládních institucí představuje výši konsolidovaných závazků sektoru vládních institucí vyplývající z přijatých vkladů, emitovaných dluhových cenných papírů a přijatých půjček. U cizoměnových dluhových nástrojů zajištěných proti měnovému riziku je ocenění provedeno na bázi smluvního kurzu.

Saldo hospodaření je porovnáno s výší HDP v daném čtvrtletí v běžných cenách. Výše konsolidovaného dluhu vládních institucí je porovnána se součtem posledních čtyř čtvrtletních HDP v běžných cenách. Podrobné údaje v časových řadách o saldu hospodaření a dluhu vládních institucí jsou součástí tabulek Transmisního programu (tabulka 25 a tabulka 28) publikovaných na stránkách ČSÚ v sekci „HDP, Národní účty“. (Sektor vládních institucí). Pokud není uvedeno jinak, data nejsou očištěna o sezónní a kalendářní vlivy. Časová řada sezónně očištěného salda vládních institucí (položka Čisté půjčky/ výpůjčky) Časová řada sezónně očištěných účtů za S.13 .

https://www.czso.cz/csu/czso/cri/deficit-a-dluh-vladnich-instituci-2-ctvrtleti-2023?mtm_campaign=rss